

PE 3/4

Rahvakirjanduslik Nädalikirj

Nr. 2

Hind 10 senti.

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu
SP-4838
PE 10821

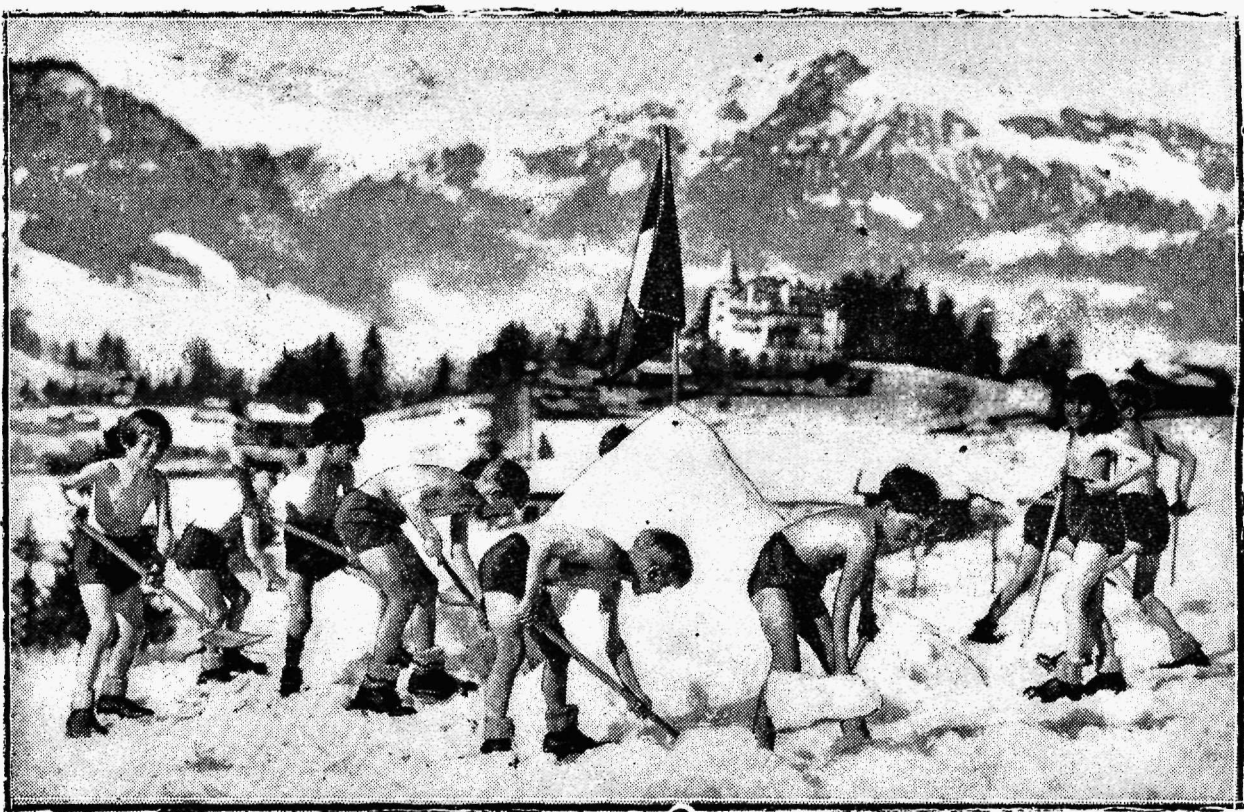
Rahvakirjanduslik Nädalikirj

Ilmub igal laupäeval

RAHVAKIRJANDUSLIK NÄDALIKIRI

1930 a. Soimetus ja talitus: Tallinn, Väike Karja 1. Telefon 22-63. Postkast 135. I. a.
Salitus avatud kell 10-16.
Tellimishind: 3 kuud - 130 f., 6 kuud - 250 f., 12 kuud - 500 f. Ühtinumber 10 f. Väljamaale 50% kallim.

Esimese lume rõõm.

Lapsed päikese paistel lumega mängimas.

Juhtumus Vabadusplatsil.

Jalutasin Vabadusplatsi ääres umbes sellel kohal, kus tramm teeb ilusa poogna ja siis siirdub Pärnumaantee kanti. Oli ilus kevadilm nagu tänava neid jaanuaris sagedasti on. Imetlesin looduse vallatusi ja kirusin. Oli ka põhjust. Tõin

detsembri algul talvepalitu pandimajast välja ja nüüd higistasin mis hirmus. Kahju oli ilmaaegu väljaantud rahast, tuline kahju.

Mulle tuli vastu sõdur. Muidu korralik sõdur ja pealtnäha vapper isamaakaitsja, kuid oli juh-

1930 a. iludusvõistlus naistele! — Väljakuulutatud ajakirjas „Ilos“.

tund talle selline väike viperus: kiirustades „poverka“ ajaks tagasi kasarmusse oli mütsi litsunud pähe tagurpidi. Tärn oli kukla pool.

Samale sõdurile tuli vastu veel ohvitser, aukraadilt kapten. Nagu välk käis sõduri käsi kõrva äärde ja pea pöördus naksatades vasakule. Oli hästi õppinud selgeks tervitamise. Märkasid seda ja tuli meelde, kuidas vanal õndsas Vene ajal olin kimpus sellega. Mitte käsi ei tahtnud tõusta õieti ja kiiresti. „Vo front“ jätsin parem tegemata hoopis. Need liigutused olid mulle alati võimata rasked ja sellepärast ennustati, et ükskord saan tantsuõpetajaks.

Vaatamata sõduri korralikule tervitusele peatati ta.

„Kust väeosast?“ küsis kapten.

„X rügemendist. Y pataljonist, Z kompaniist“ vastas sõdur laitmatult puhtas keeles.

„Teie nimi, pagan võtku?“

„Reamees See ja See, härra kapten.“

Libises üle reamehe näo kummaline muie. Mõtles — härra kapten on täna täis kui pump. Sest kus seda enne nähtud, et üks sarnane kõrgem sõjaväeline võim sel moel norib ühe lihtsa reamehe tutvust! Seisis sirgelt kui vene vintpüss ja jõllitas otsa kaptenile.

Kapten jõllitas otsa reamehele. Nii jõllitasid nad mõlemad tükk aega. Siis kapten:

„Kuidas teie müts on peas, võtku kurat!“

„Just nii, härra kapten, müts on peas. Rivimäärustiku selle ja selle paragrahvi nii mitmenda punkti järgi ei tohi sõjaväelane ilmuda tänava-tele ja teistele avalikkudele kohtadele ilma peakatteta, härra kapten.“

Nüüd mõtles reamees See ja See, et lõplikult on lõõnud kapteni. Varjatud naeratus järjest hakkas tungima esile. Oli algusest lõpuni tuupinud pähe rivimäärustiku, ei kartnud kedagi. Kapten oli purjus, kindlasti joonud rohkem kui sõjaväelasele lubatud. Nii arvas reamees. Kuid juhtumisi ei olnud kapten sel päeval purjus. Kapten oli jumala kaine.

„Idioot!“ karjus kapten kolm korda järjest. Ütles kaks korda lontrus ja lisas sellele otsa nimetuse, mis ei kannata trükimusta. Ise ta üha näost muutus punasemaks, kuni see lõpuks omandas sinakas-violeti tooni. „Idioot! Missuguse paragrahvi järgi sa mütsimärki kannad kuklas, ah?“

Tegi pausi, et näha millist mõju see avaldab reamehele. See avaldas halba mõju. Reamees kahvatas. Reamehe käsi hakkas värisema. Reamees oli lõõdud. Kobas mütsi parema käega, sellega, mis seisis kõrva ääres. Siis võttis tervitusele teise. See oli koomiline, kuidas ta oma mütsi pööras ümber, kuid siiski ta tuli toime sellega. Reamehel oli kadunud isu naermiseks.

„Kaduge nüüd kiires korras ja kandke ette oma kompüüle!“ käratas kapten.

Reamees tegi järsu pöörde ja kadus. Rahvas naeris. Kapten löi rinna ette. Kord peab majas olema. Üldse, see aastane teenistusaeg ei kõlba kuhugi. Mitte ühte korralikku poissi ei saa õpetada välja selle ajaga.

Reamees See ja See läks 7 päevaks kartsa. Talle anti nädal aega, et võiks mõelda järgi, kus pool sõduril tuleb kanda mütsimärki.

Focus.

Effitus.

F. B.

Mees seisis sirgelt kefet tuba, segane, hoides veelgi nuga peos; ta jalge ees lebas furnud naine meres, mis voolas sügavast haavast ta rinnus. Oli laupäev ja mees oli õhtulauas napsutanud, siis äkki nad olid sattunud tülli tühistest asjast. Midagi muud ta ei mäletanud. Naine oli karjunud, küünistanud, hammustanud ja haaranud lõpuks noa taskust . . . ja tema, hullunud vihast ja alkohoolist, oli kiskunud noa oma kätte ja pimesi torganud. Naine oli langenud koftu, ja nüüd vaatas mees kainele armetule kehale selle kahvatu näoga

wereft nõrguwate juuste wahel ja selle veelgi hirmu ja wiha täis filmadega.

Ta tundis koledest elamusest midagi uimastawat endale pähe lastawat. Ta peas keerles tuhat lohutawat mõtet ringi; harutlemine, wangla wõi eht timufakirwes. Weerand tunni eest ta oli veel Jean Billy, endine allohvitser kolonialarmees, joodid ja riikutuff, jah, aga siiski korralik inimene, kes tuli toime ausalt ja hästi . . . Ta pidi järele mõtlema, jõudma mingile otsusele, leidma pääsetee, aga asjata, ta mõtted lendasid, ta aju näis kõitu-

wat! „Ma lähen hulluks“, ütles ta endamisi. Hulluks. — Ja, aga hullusid ei weeta wastust andma.

Trepil kuuldufid kiired sammud, raskeid löögid langefid uksele. Weri oli imbunud läbi põranda ja joonistanud õudse rosetti allseismale laele. Nii nad tulid: peremees, kelner, kaks kohalekutjutud kordnikku.

Murdnud ukse sisse, leidfid nad läbitorgatud naise põrandalt. Woodiäärel aga istus mees wäriwewi jalu ja kerge, eeskewa naeratusega ilmetul näol, mees, kes mängis werise noaga ega mõistnud nähtawasti, mis sündis ta ümber. Ta ei tõstatanud peadki, kui nad ta järgi haarasid.

See oli waimuhaige, kes ilmus uurijate ette. Mingi loomalikku seisuforda langenud olemus, kes ei suutnud ei rääkida, ei mäletada, ei mõista, kes segaselt häälitjes, näitas keftwalt nõdrameelse naeratus, keda pidi süötma, pesema, riietama ja puhastama, nagu mähkmeis last.

Wõitlus oli kohutaw. Ühelspool Jean Billy, kes peitis enda waimuhaiguse kantfi, kui kindlasse warijupaika. Teiselspool politsei, ametkond, kohtuarstid, et teesklemist paljastada, et määrata teda mitte haiglasse, waid surma wõi eluaegsele sunnitööle. Aga waimuhaige jäi waimuhaigeks ega annud end ära. Kõik wastaspoole klasifitseeritud kogemused olid asjatud. Refleksproovid, otse silme ees hoiatud tuli, lõõk üks teise üle ristamisi asetatud põlwelele ei annud tagajärgi. Sellele waatamata uinus Jean Billy. Uinus kui mees, oma täie mõistuse teadwuses, uinus unne täis kohutawat painajalikkust, koleduft ja hirmu. Ja arstid, kellele ta oli uurimuste esemeks, teadsid, et waimuhaige ei suuda niimiifi magada ja loodfid kord siiski wõidule jõuda selle, — nagu feda professor Cave arwas — imes-tamismäärjema simulandi üle, keda ta kunagi oli näinud.

Aga oodatud päew ei saabunud, sest kangekaelsete õpetlaste kahetordsetele wõitluspingutusetele waatamata jäi Jean Billy kindlaks ega lastnud end üle trumbata.

See oli suur probleem. Uuritawa wastu rääkis ta uni, mis oli kaaluwaks tõendusjeks, nagu seletas arst Cave, sest see oli ainus, mis ei alistunud selle isiku imelisele tahtejõule, sest ükski inimene ei suuda hoiduda unest, kui on jõutud teatud wäsimiseni. Uuritawa poolt rääkis selle oja uskumatu raskus, millist ta mängis juba kuusid wäramatult, see üliinimlik jõud, haiguse pettuse täiuslikkus, tema alkohoolne minewik, lõpuks tema pikem wiibi-

mine kliimast ebaterwes koloonias ja tema mingi päranduslik wiga mis tuli ilmsiks; tema onu oli nimelt omalajal-tagafiusamistõwe tõttu seltskonnast eraldatud. Tema poolt rääkis lisaks nõunik Cabrolle'i and ja autoriteet, kes oli algusest peale asjast huwitatud ja asus kaebealuse kaitsele.

Ja Jean Billy tuli wannutatud meeste kohtu ette.

Süüdistuse ja kaitse kahewõitlus oli kohutaw. Kaebealuse süü seisis wäljaspool kahtlust. Ta oli wärskelt teolt tabatud. Kogu küsimus seisis ainult tema wastutuswõimes. Teda olid sunnitud kaebealuse pingile kandma, ta iie ei kõndinud üldse enam ja ta istus wahtide wahel kokkujajunud, nagu riide hunnik, nagu liha tundmise ja teadwujeta. Ta ei wastanud ainjamalegi eesistuja küsimistele.

Aga dr. Cave tõusis tunnistajate pingilt üles ja seletas tähtselt, et kaebelune siiski on wastutuswõimeline ja et ta ainult teeskleb waimuhaigust, et päästa end wanglast wõi surmast. Ta toetus oma isiklikkudele kogemustele ja esitas tõendusena kaebealuse tunnistuse unewõimest. „See on üllatuslik jõud,“ lõpetas dr. Cave, et ainult wähesed suudawad osutada sellast suurt tahtet, nagu Jean Billy, keda ma waatlen kui tähelepandawamat inimest, keda olen kunagi näinud.“

See seletus tähendas wannutatud meestele otustawat mõju. Aga samal silmapilgul olid ühtlasi sunnitud kaebealuse ära kandma, et wahtetada ta riideid ja ta kohta puhastada.

Riiginduniku kõne oli teaduslik ja hoogus, aga tõepoolest rahuldus ta sellega, et kordas arstide arwamist ja toetus kuulsa professor Cave waidlematule kuulsusele.

Wäljapaistew advokaat Cabrolle wõttis nüüd omakorda sõna. Ta rääkis rahulikult, peaaegu naerataades, nagu oleks talle ta ülesanne wäga kerge, ja juba esimesed laused, mida wormis ta weenew, wõimas hää, raputasid kohtusaali aknaid ja wannutatud meeste südameid. Ta wõttis süüdistuse iga fakti käsile, et neid mängides häwitada. Ta tuletas meelde kohtueksituft. Ta tsiteeris mitmeid teateid, kus ametlik teadus üsna awalikult oli ekfinud. Ta küsis professor Cave'ilt, kas see wõiwat oma au ja südametunnistuse järgi wanduda, et waimuhaiged peakfid end nii ilmsi kui unes kõik ühtewiifi ülal. Lõpuks wannutas ta aujameel-seid inimesi, kes ta ees seifid, kaastunde — mitte õiguse — pärast selle õnnetu haige wastu, kes kannatas juba üksteist kuud karmi eeluurimise all,

kuigi tema seisukord nõuaks kõige hoolikamat hoitu. Ja ta lõpetas üleskutsega, seda wiletsat lähemalt waadata, ja otsekohelelt tunnistada, kas see on tõesti „tähelepandaw inimene“, kellega juba nii-palju on heideldud, ilma et see oma wõimatu oja täiuslikkuses filmapilkugi oleks wääratanud.

Kui kohtunikud eemaldujid nõupidamisele, kanti kaebalune wälja. Ta toodi jälle sisse, et kuulata kohtu otsust. Ta mõisteti wabaks. Kõikide pilgud olid temale pöördud. Teda nähti esiteks

wankurwat, siis muutusid ta filmad ifka suuremaks, tema kustunud, juhmi näol peegeldus äkki elaw elu ja määratu rõõm, ja hoopis muutununa kargas ta üles:

„Keetud!“ mõirgas ta. „Ma ju teadsin, et wõidan!“

Ja et ta nüüd läks kohtuotsust kuuldes täielikult hulluks, haarasid ta järgi vähemalt seitse meest, panid ta raudu ja lohistasid kongi, kust ta enam kunagi ei lahkunud.

Maailma suurima kirjaniku kõige vägevam teos.

2

2.

„Ühel päeval Inger pani jälle söögivara vasikanahast kotti ja ütles: Nüüd külastan jällegi lühikest aega oma koduseid. — Nii, ütles Iisak. — Ja pean ainult mõnda nendega läbi rääkima.

Iisak ei läinud kohe temaga koos välja, vaid viivitas veel kaua lapionnis. Kui ta lõppeks lävele astus ja põrmugi uudishimu ei näidanud, olgugi, et oli täis pakitsevat eelaimust, Inger kadus parajasti metsaserva taha. Hm. Tuled sa jälle? ei saanud ta jätta talle järele hüüdmast. Mitte tagasi tulla! vastas Inger. Ma mõtlen, sa pilkad. — Nii.

Siis oli ta jällegi üksik. Ah ja. Issand-jumal taevas! Oma töövõimetega ja töötahtega võis ta onnist vaid sisse ja välja käia ja ise enesele tülikaks olla, seepärast hakkas ta tööle; ta laasis oma puutüvedelt oksad maha ja raius nad mõlemilt poolt lamedaks. Öhtuni askeldas ta nendega, siis lüpsis ta kitsed ja heitis magama.

Öudne ja vaikne oli onnis, lämmatav vaikus lõi talle vastu savipõrandalt ja turvasseintelt. Kuid vokk ja poolid olid omal kohal, ja nõõri-lükitud pärlid lamasid hästihoitult ühes kotike-

ses katuse all. Inger ei olnud midagi kaasavõtnud, Iisak oli ometi nii lõpmata rumal, et ta valgel suveööl pimedusest hirmu tundis ja kord teist varju nägi aknaruutudest mööda hiilivat. Kui välise valguse järgi otsustades kell näis olevat umbes kaks, tõusis ta meelsamini jälle üles ja söi oma einet. Ta keetis hiiglasuure vaagnatäie tangupudru, kohe terve päeva jao, et ei tarvitseks raisata rohkem aega keetmisele. Hilise öhtuni tegi ta uudismaad kartulipõllu suurendamiseks.

Kolme päeva kestel laasis ta vaheldamisi puutüvesid ja haris põldu, järgmisel tuli arvatawasti juba Inger. Ei oleks palju, kui tal tema saabumisel oleksid kalad valmis, mõtles ta; kuid ta ei tahtnud asuda teele, et minna talle otsekohe vastu üle mägestiku, sellepärast läks ta kalastamispaiga kaudu. Sealjuures sattus ta mägestiku tundmatuisse kohtadesse, kus olid vaid hallid kaljud ja pruunid ümarikud kivid, väga rasked kivid, mis võisid olla tinast või vasest. Palju võis peituda neis kividest, võib-olla hõbedat ja kulda; ta ei teadnud sest ometi midagi ja sellepärast sai see olla talle ükskõik. Ta

jõudis järveni; kalad võtsid kummalise ilma tõttu sel ööl hästi, kogus jällegi kenake kogu lõhesid ja forelle, ja Inger vaataks jälle hämmastunult. Kasutades koidikul sama kaudset teed, millist oli tulnud, võttis ta mõned neist kividest kaasa, need olid pruunid tumesiniste täppidega ja tugevasti rasked.

Inger ei olnud tulnud ja ei tulnudki. Nüüd oli juba neljas päev. Ta lüpsis kitsesid nagu siis, kui ta oli veel üksi nendega ja ei olnud kedagi teist selle töö jaoks, siis läks ta mäekallakule ja tõi õue peale suured virnad müüriks sobivaid ümarikke kive. Tal oli tõesti mitmesuguseid töid.

Viiendal õhtul läks ta väikese umbusaldusega süngi, muidugi olid aga vokk ja poolid veel seal ja ka pärlid. Sama tühjus onnis ja kusagil ühtki heli! Need olid pikad tunnid ja kui ta lõppeks kuulis väljast nagu samme, mõtles ta, et see on midagi, mis ta enesele ette kujutab. Ah ja, Issand-jumal taevas! ta sõnas oma üksilduses ja sarnaseid sõnu Iisak el kõnelenud muidu, kui ta seda tõesti ei mõelnud. Nüüd kuulis ta uuesti samme ja varsti pärast seda nägi ta midagi aknast mööda libisevat, mis see küll olla võis, ent see midagi oli sarvedega, tõsiselt! Ta kargas püsti ja tõttas majast välja ja seal ta nägi midagi! Jumal või kurat! ta pomises, ja sarnaselt kõneles Iisak vaid siis kui tundis end seks olevat sunnitud. Ta nägi üht lehma ja Ingerit, kes kadusid lauta.

Kui ta ei oleks kuulnud Ingerit laudas veel tasa lehmaga kõnelevat, ta ei oleks tõesti uskunud oma silmi, kuid ta kuulis teda ja samal hetkel tõusis temas kuri aim: Taevas! Muidugi oli ta tubli, pagana tubli naine, kuid liig palju oli liig palju. Vokk ja poolid, see läks veel korda, helmed olid järelmõtlemisväärsetel uhked, kuid needki läksid kuidagi läbi. Kuid lehm, võib-olla leitud teelt või mõne talumehe aasalt, kellest omanik tundis puudust ja keda hakati otsima!

Nüüd astus Inger jällegi laudast välja ja ütles uhkelt naeratades: Tõin ainult oma lehma kaasa! — Nii, vastas ta. — See kestis kaua, ent ma ei saanud temaga kiiremini üle mägestiku; ta on tiine. — Tõid sa lehma kaasa? küsis ta. Ja, vastas Inger ja oli sellest maisest rikkusest lõhkemiseni uhke. Või arvad sa, ma valetan sulle? küsis ta. Iisak kartis halveimat, kuid hoidis end ohjes ja sõnas vaid: Tule nüüd sisse ja söö midagi.

Nägid sa lehma? Kas ta ei ole ilus? — Suurepärase. Kust on ta sul? küsis ta nii ükskõikselt kui sai. — Ta nimi on Kuldsarv. Mis mõtled peale hakata müüriks, mis oled üles ehitanud? Sa tapad enese surmani ära, ja — seda teed sa. Ah, tule ja vaata lehma!

Nad läksid välja, Iisak oli alusriietes, kuid see ei tähendanud midagi. Nad vaatlesid lehma lõpmata üksikasjaliselt ja igast küljest, pead, udarat, ristluid, puusi; punane ja valge, ilusa kehaga.

Iisak ütles ettevaatlikult: Kui vanaks pead sa teda? — Pean? Vastas Inger. Ta on päris täpselt, viimase kubemekeseni täpselt neli suvet vana. Olen ta ise üles kasvatanud ja kõik ütlesid tookord, et see on ilusaim vasik, mis nad oma lapseõlvest saati on näinud. Mis sa arvad, jätkub meil toitu temale?

Iisak hakkas uskuma, mida meeleldi tahtis uskuda ja seletas: Mis puutub toitu, siis on seda tema jaoks küllalt.

Siis läksid nad sisse ja söid ja jõid ja heitsid puhkama. Kuid nad kõnelesid veel kaua lehmast, sellest suurest sündmusest. Ja, aga kas ei ole ilus lehm? Nüüd saab ta teise vasika. Teda hüütakse Kuldsarveks. Magad sa, Iisak? — Ei. — Ja mõtle ometi, ta tundis mu kohe ära ja järgis mulle eila kui lambatall. Täna öösel puhkasime veidi mägestikus. — Nii. — Kuid me peame ta terveks suveks karjamaale köietama, muidu pageb ta minema, lehm on lehm. Kus oli ta varem? küsis Iisak lõppeks. — Minu koduste juures, need hoolitsesid ta eest. Nad ei tahtnud teda ära anda ja lapsed nutsid, kui ma ta kaasa võtsin.

Kas oli võimalik, et Inger nii suurepäraselt valetada oskas? Ta kõneles muidugi tõtt ja lehm kuulus talle. Nüüd oli taevalikult tore majas ja varsti ei olnud enam millegist puudu! Oo see Inger, ta armastas teda ja Inger armastas teda vastu, nad olid omaga rahul, nad elasid puulusika ajajärgul ja tundsid end hästi. Peab magama mõtlesid nad. Ja uinusid siis. Hommikul hämaruses ärkasid nad järgmisel päeval; oli mõndagi, millega pidi end vaevama, ja, oli võitlust ja rõõmu, nagu see elus juba on kord nii.

Seal olid näiteks need palgid. Pidi ta katset tegema neid püstitada? Iisak oli küll ümber vaadanud, kui viibis külas, oli mõelnud isegi ehitamisviisile, ta võiks nurgaliited välja raiuda. Ja kas ei pidanud ta seda tõesti tegema? Nüüd olid

saabunud lambad tallu, oli tulnud lehm, kitsi oli saanud palju ja neid sigis ikka veel, karjale jäi onni üks ruum kitsaks, ta pidi leidma väljapääsuabinõu. Kõige parem oli, ta hakkas kohe pihta, seni kui kartulid õitsesid ja heinatöö ei olnud veel alanud; Inger pidi siin ja seal käed külge panema.

Õösel virgub Iisak ja tõuseb üles. Inger magab, tugevasti ja sügavalt magab ta pärast oma rännakut. Ta läheb jälle lauta. Nüüd ei kõnele ta lehmale vastikuid meelitussõnu, kuid patsutab teda lahkelt ja uurib teda uuesti igast küljest, kas ei ole tal midagi tunnusmärki, mingit tõendust, et kuulub võõra vara hulka. Ent ta ei leia ühtki tunnust ja lahkub kergema südamega laudast.

Seal lamab ehitusmaterjal. Ta hakkab palke koost veeretama, neid nelinurkselt müürile tõstma, suur nelinurk saab toaks ja teine väiksem nelinurk kambriks. Töö oli nii huvitav ja vallutas teda nii, et ta unustas sealjuures aja. Nüüd tõusis suitsu onni katuseaugust, Inger tuli välja ja teatas, eine olevat valmis. Ja mis teed siis sina siin? küsis ta. — Oled juba ülal? vastas Iisak.

Näed, seda Iisakut, ta oli nii salapärane, ometi meeldis talle hästi, et Inger päris ja näitas uudishimu ning pidas tähtsaks ta ettevõtet. Olles einetanud, jäi ta veel kaua onni istuma, enne kui läks uuesti välja. Mida ootas ta?

Ei, ma jään siia istuma! ütles ta lõpuks ja tõusis üles. Ja mul on ometi nii palju tööd; sõnas ta. — Ehitad sa maja? küsis Inger. Kas sa ei või vastata? — Tä vastas armulikult, sest tundis end äärmiselt suurena, kuna ehitas maja ja juhtis kõike, seepärast ta vastas: Näed ju küll, et ehitam. — Nii. Ja, ja. — Saan ma siis teisiti? sõnas ta. Sina tuled tõesti terve lehmaga siia ja siis peaks mul ju tema jaoks ometi olema laut.

Vaene Inger, ta ei olnud mitte nii ebainimlikult tark kui Iisak, kõige selle looja ja isand. Ja võttis aega, enne kui Inger teda tundma õppis, enne kui ta mõistis ta kõnelemisviisi. Inger ütles: Ega sa lõppeks ometi lauta ei ehitata? — Nii, sõnas ta. Sa vead mind küll alt, sest oleks palju mõistlikum, kui sa ehitaksid maja. — Nii, arvad sa? vastas ta ja vaatas talle teeseldud ilmetu näoga otsa, nagu lähekski ta silmad alles Ingeri küsimuse juures lahti. — Ja, siis võivad loomad saada onni. — Ta mõtiskles ja ütles siis: ma mõtlen tõesti, nii saab olema kõige pa-

rem! — Näed sa nüüd, ütles võitja Inger, ma ei ole ka täiesti pea peale kukkunud. — Ei. Ja mis arvad sa kambriks toaga? — Kambrist? Siis oleks meil nii kui teiste inimeste juures. Ja kui meil see õnnestuks.

Kuid see soov täitus neil. Iisak ehitas ja raius nurgaliited välja; ta asetas palgid nelinurka ja müüris ühtlasi tuleaseme sobivaist kividest, kuid see viimane töö õnnestus tal kõige vähem ja ta oli vahelt enesele väga pahane. Kui algas heinaaeg, pidi ta oma ehitisel maha ronima, et kõikjal ümberkaudu niita rohtu mäekallakuilt: seepeale kandis ta heina hüigla kandamitena koju.

Ühel vihmasel päeval ütles Iisak, ta peab minema külla.

Mis teed seal? päris Inger. — Ei tea isegi täpselt; vastas ta.

Ta läks, oli kaks tervet päeva ära ja tuli siis vedades enesega keetmiskollet — praam tuli läbi metsa purjetades, keetmiskollet seljas.

Sa ei ole enese vastu inimlik, sõnas Inger. Nüüd kiskus Iisak maha tuleaseme, mis nii halvasti sobis uude majja, ja asetas kolde oma kohale. Mitte kõigil ei ole keetmiskollet, ütles Inger, ja nüüd on ta meil! ütles ta.

Heinategu läks oma käiku, Iisak vedas heinu hulgana koju, sest metsahein ei ole kahjuks sama mis aasahein, vaid palju kiduram. Nüüd võis ta ainult vihmaseil päevil oma maja ehitada, seepärast nihkus see aeglaselt edasi ja augustis, kui Iisak oli kõik heina peitnud kalju-rahnu alla, oli maja alles poole peal.

Septembris ütles Iisak Ingerile: Nii see ei lähe, arvan, et pead minema alla külla ja tooma mulle ühe mehe appi. Inger oli aga viimasel ajal raskemalt hakanud hingama ja ei võinud enam nii kiiresti jooksta, ometi valmistus ta endastmõistetavalt teele, et teostada ta ülesannet.

Kuid vahepeal oli mees ümber mõelnud, ta muutus jälle iseteadvaks ja tahtis kõik üksi teha. Ei tasu vaeva seepärast inimesi tülitada, saan juba üksi toime,

— Ei, sa ei suuda seda teostada üksi, vastas Inger:

— Siiski, aita mind vaid palkide tõstmisel.

Oktoobri saabudes ütles Inger:

Ma ei suuda enam! See oli nüüd väga halb, katusepalgid pidid kohale saama paigutatud, et hoone saaks kaetud, enne kui algasid sügisvih-

mad, oli viimne aeg. Mis oli Ingeriga äkki? Ega ta ometi haigeks ei jäänud?

Küll valmistas ta vahetevahel veel kitsejuustu, kuid muidu ei teinud ta muud, kui köietas lehma Kuldsarve päeva kestel mitu korda teisele kohale aasal. — Too üks suur korv või kast või muud sellesarnast kaasa, kui lähed jälle külla, oli Inger öelnud. — Mis teed sellega? päris Iisak. — Vajan seda, vastas ta ainult.

Iisak tõmbas katuspalgid köiega üles ja Inger lükkas ühe käega tagant; oli, nagu aitaks see juba, et ta vaid juures viibis. Aegamööda edenes asi ometi, see ei olnud ju suur katus, kuid palgid olid hiiglasuured ja paksud väikese maja jaoks.

Hea sügisilm püsis võrdlemisi kaua, Inger noppis kõik kartulid üksi põllult ja Iisak sai maja katuse alla, enne kui vihm algas lõpuliikult. Kitsed olid nüüd juba öösiti inimeste juures onnis, ka see läks korda, kõik läks korda. Inimesed ei kaebanud selle üle. Iisak valmistus jällegi ühele käigule külla. Sa peaksid minu jaoks kaasa tooma ühe suure korvi või kasti, ütles Inger jälle ja see kõlas alandliku soovina. — Tellisin omale mõned klaasruudud, millised pean ära tooma, vastas Iisak. Tellisin ka kaks värvitud ust, lisas ta järeloomõttlikult juure. — No ja, siis peab korv ootama. — Mis sa teed temaga? — Mis teen temaga? Ja, kas sul ei ole siis silmi peas?

Sügavaisse mõttesse vajunud asus Iisak teele ja kui ta saabus kahe päeva pärast, ei toonud kaasa ta mitte vaid akna, elutoa ukse ja teise ukse magadistoa jaoks, vaid rinnal rippus tal ka kast Ingeri jaoks ja kastis oli mitmesuguseid toiduaineid.

Inger ütles: Kui sa end mitte ühel päeval surnuks ei vea! — Ho-ho, surnuks! Iisak oli nii lõpmata kaugel sellest, et end surnuks vedada, ta võttis taskust rohupudeli naftaga ja andis ta Ingerile manitsusega, et see sealt tublisti jooksa ja jälle terveks saaks. Ja seal olid nüüd aknad ja värvitud ukсед, millistega ta võis uhkeldada ja ta asus kohe neid paigale seadma. Ah, need väikesed ukсед ja tarvitatud olid nad ka juba, kuid maalitud olid nad ilusasti valgete ja punaste laikudega, need ilustasid tube nagu pildid seintel.

Nüüd kolisid nad uude majja ja kari jaotati onnis ära. Lehma juure asetati emalammas talledega, et lehm ei oleks mitte nii üks.

Inimesed tühjal maal olid jõudnud kaugele, imekaugele.

3.

Kuni muld veel pehme oli, murdis Iisak kive ja puujuurikaid välja ja korraldas oma maad järgmiseks aastaks ning maa ära külmades, ta läks metsa ja raius suured hulgad peeneid puid.

Mis teed kõigi nende puudega? sai Inger küsida. — Ma ei tea seda nii täpselt, vastas Iisak; kuid ta teadis seda väga hästi. Vana, pime ürgmets kasvas veel liig paksult maja läheduses ja sulges kõik võimalused aasmaa laiendamiseks, peale selle tahtis ta talve kestel põletispuud mingil kombel külla toimetada ja müüa inimestele, kel ei olnud küttepuid. Iisak oli veendunud, et see oli väga hea mõte, sellepärast ta raius hoolega puid ja lõhkus nad parajaks põletispuuks. Inger tuli sageli välja ja vaatles ta tööd, ta teeskles küll nagu oleks talle see ükskõik ja nagu ei tarvitseks naine seda sugugi teha, ometi tundis Inger, et ta selle tõttu mehele hea oli.

Mõnikord langesid imelised sõnad nende vahel. Kas sul ei ole muud paremad teha, kui siia välja jooksta ja end surnuks külmetada? sõnas Iisak. — Ma ei külmeta, vastas Inger, kuid sina töötad enese veel haigeks. — Nüüd paned sa aga mu kuue selga, mis ripub seal ülal. — See puuduks veel, ma ei või ometi siia jääda, kuna Kuldsarv parajasti poegib. — Ah nii, Kuldsarv on poegimas? — Kas sa ei teadnud seda? Ja mis sa arvad, kas kasvatame vasika üle? — Seda teed sa nagu tahad, mina ei tea seda. — Me ei või ometi vasikat ära süüa, niipalju on kindel. Sest siis oleks meil ikka ainult üks lehm. — Ja mina olen ka kindlasti veendunud, et sa ei taha põrmugi, et me vasika ära sööksime, ütles Iisak.

Nood üksikud inimesed, nii tahumata ja nii alluvad oma tungidele, kuid täis headust üksteise vastu, loomade vastu ja maa vastu!

Siis tõi Kuldsarv vasika ilmale. See oli tähtis päev asumaal, võrratu suur rõõm ja suur õnn. Kuldsarv sai head jahujooki ja Iisak ütles: Ära ole kitsi jahuga! kuigi ta oma seljas oli selle üles kannud. Seal lebas nüüd ilus vasik, iludus ühe vasika kohta, õrnroosa oli ta ka, imeliselt segane pärast seda imet, mis ta oli läbi teinud. Paari aasta jooksul võiks ta juba ise ema olla. Sest vasikast saab suurepärane lehm, ütles Inger ja

ma ei tea sugugi, kuidas teda nimetada, sõnas ta. Inger oli veidi lapselik ja tal oli sarnaseks asjadeks halb leiutamisand. — Nimetada? sõnas Iisak. Sa ei leia sobivamat nime kui Hõbesarv.

Nüüd langes esimest lund ja niipea kui lumi oli tugev ja kandis inimest, Iisak läks alla külla. Ta oli salapärane nagu alati ja ei tahtnud öelda Ingerile, mis tal ees oli. Ent ta tuli

tagasi, suurimaks üllatuseks — hobusega ja reega. Arvan, sa teed nalja, ütles Inger, ja ega sa ometi hobust pole võtnud? — Mina, hobust võtnud! — Leidnud, mõtlen ma!

Ah, kui Iisak nüüd oleks võinud öelda: minu hobune, meie hobune! Kuid ta oli ta võtnud mõneks ajaks tarvitada, ta tahtis temaga põletispuud alla külla vedada. (Järgneb).

Jumal.

Ernst Klein.

Jutustati üksteisele lugusid. Väljas jadas vihma vastu afnaid, kuna väike seltskond istus mugavalt koos kamina ümber.

„Doktor,“ hüüdis proua, nüüd on kord teie käes.“

Doktor, üks otsitumaid naisarste kogu Metropolis, teeb ehmunud näo. „Mina? Armas proua Thea, mida võiksin jutustada?“

„Noh,“ ärge teeselsge ühtigi! Teie, kui arst, kui naisarst pealegi — —

„Ei saa parata. Peate juba täna oma teetassi tasuma. Laisklejana nii siin istuda ja end lõbus-tada teiste kulul — seda täna ei saa. „Wälja oma looga!“

„Wälja oma looga!“ kajas terwelt seltskonnalt.

„Ent ta peab olema õige krõbe,“ lisas juure noor proua Marby. Ta oli nimelt terve weerand aastat abielus ja studeeris suurilma daamiks.

Doktor naeratas ja tõmbas järelmõttlikult sigarit. Ta vaatas teda ümbritsewaid piinajaid, kuid ta pilgud peatusid lõpuks majahärral, kes tundis tema wastumeelsust jutustamise suhtes ja kes nüüd talle pilklikult noogutas.

„Noh, hüwa,“ ütles siis, „tahan tasuda oma tee. Mul ei ole palju elamusi, sest ikka olin liig arg, kuid oma ainisa seikluse tahan teile ujal-dada — —“

„Ah — —“

„Oh Jumal, lugu ei ole sugugi haaraw, ja häbematu ta ei ole dieti ka, — — ühele teisele ei oleks juhtunudki seda — —

Olin alati seda, keda nimetatakse woorusjüng-riks. Mu jumal, ma ei olnud jõuka wanemate lappi ja juba õige warakult pidin teenima ise omale leiba. Tundide andmisega, artifilite kirjutami-sega — — Teate, seal on nautimiseks wähe aega, ent ka wähe raha. Sel ajal minu kolleegid olid

kõik minust ees. Neil kõigil oli üks väike tütar-laps — — — Minult minul, minul puudus üks. Olin seks liig arg. Olin Wiradowi lemmikõpilane, kuid kui seisin ühe naissoo liikme ees, sain punase pea ja kogelemise.

Minu wanemad elasid tol ajal Kreuzbergis, ja igapäew käisin sealst Chorite'sse ja tagasi. See ei seganud mind, aga kui pidi minema juba doktori aukraadini, muutus lugu siiski koormawaks. Kodus ma ei saanud töötada: elamu oli väike, laste arv suur. Seal oli alaline kisa, kära — lühidalt, pidin koristama end. Üürisin endale ladina linna-jao, üsna Charite läheduses, ühe väikse toa ja sooritasin siin oma doktori eksami. Kuid täiesti ma ei loobunud Kreuzbergist. Võseti magasin ko-dus ja warahommikul, kella seitseme paigu, asusin teele oma studiosse.

Seda teadustasin pühalikult oma perenaisele, ühele õigele, traditsioonilisele üliõpilasemale juba kolimisel, et eemaldada igasuguse kahtluse minu soliidisusest. Hea naine naeris imeliselt minu awal-dusele, et kasutan tuba ainult päewal — —

„Nii siis, tahate toa hommikul kella kaheksast õhtu kella kaheksani?“

„Ja. Kuid kinnitan, et lähen siit alati maga-ma koju.“

„See ei lähe mulle korda! Kui ainult maksate korralikult üüri.“

Seda tegingi, ning asi läts suurepäraselt. Toi-metasin oma raamatud kohale, läksin kohale kell kaheksa hommikul ja kadusin sealst täpselt kahesteit-kümne tunni pärast. Minu süütu süda ei aimanud midagi kurja.

Ühel päewal mõtlin osa ühest kommerssist. Oli kell kolm hommikul, kui tegin minekut kõrtsist. See pöörane joomine ei olnud kunagi minu maitse. — Kuid see ei kuulu siia. Nii siis seisan raste peaga

kell kolm hommikul Luise tänawal. Oli külm, kuid mina olin väsinud hirmjasti. Sõidukit ma ei mõinud lubada endale, ja minna jala Kreuzbergini — poolel teel oleksin jäänud lamama.

Seal tuleb mulle meele minu õppetuba. Mõiti on mul taskus — waewalt wiie minuti tee. Nuttan sinna, ronin vaikjelt neli treppi ülesse, komin tupp ja tulb süütamata wiiskan riided ja saapad maha, torman woodi juure — —.

Kuid kujutage ette mu ehmatust. Seal lamab juba keegi, midagi pehmet, sooja — —. Mina woodist wälja, ühtlasi üks naishääl: „Appi, wargad — — mõrtsukad!“

Õnneks maitstes minu perenaine õnnistatud und. Ta ei kuule kisa, kuna mina kogun end sedawõrt, et süütan tiku — — seal istub minu woodis huludes ja warišedes kena, wäike naisolemus, waatab hirmunult mind ja ringutab käsi.

„Ärge tehke mulle midagi!“ hädaldab ta, „ärge tehke mulle midagi! Tahan anda teile kõik, mis oman — —“

Nähes seda wäikest, warišemat isikut, tulen jällegi oma mõistusenatukesele. Tuleb meele, et olen — olen — — noh, õotualeties — —. Esiteks õngitsen oma püksid, millised lamased kusagil diiwanil. Selle kõigi meheliikuse tunnuse omamisel tunnen end kindlamana, süütan, peale mitmekordse asjatu katse, lambi ja alustan kõneluse oma woodi wõdraga.

„Preili, rahustuge ometi. Ma ei ole ju ometi waras — —“

„Kes siis?“

„Selle toa omanik. Üürisin ta proua Giedikelt.“

„Teie? See on häbematus! Ma elan siin juba kats kuud.“

Nüüd taipan kõik. Seepärast siis see auwäärt proua Giedike naeriski tol korral! Minule üüris ta toa päewaks, wäikelele preilile aga ööks.

„Teie ei ole päewal wiist kunagi siin?“ küsisin oma tundmatult toataaslaselt.

„Kunagi. Lähen kell pool kahetja perekonda, kus olen lastefaswatajaks, ja tulen tagasi alles peale kella üheksat.“

Ja teie, mu härra?“

„Töötan siin ainult päewal.“

Nüüd oli oluford ka temale selge. Algul tühjen-dasime oma südamed perenaise aadressil, siis aga jõudsime otsusele, et midagi peaks juhtuma.

„Mina riietun ja lahtun,“ ütlesin wiimaks, kaunis tahtmatult, sest wäljawaated olid wähe meelitawad.

Sel arwamisel oli ka wäike preili, kes omas nähtawasti hea südame.

„Teate, härra doktor,“ tähendas ta, „kui lubate olla dige korralik, mõite jääda siia ja magada diiwanil.“

Wuiklesin, kuid ta ei tahtnud kuulda sest midagi.

„Ma ei mõi ju teid öösel ajada wälja, kus teil samasugune õigus toa peale nagu mul. Mõdi teie ei usu endal olewat sedawõrt iseloomukindlust, et pidada lugu ühe üksiku noore tütarlapse aust?“

Siis sattusin tulle. Panin kae oma wooruslikule südamele ja protesteerisin ägedalt:

„Preili, mis teie mõtlete minust! Olen korralik inimene. „Maise au on mulle püha!“

„Noh, mu härra, — siis head ööd!“

Seitsin diiwanile. Aga, kui pean olema ausameelne, nii väsinud kui ma olin, magada ma ei saanud. No muidugi, teada end ühe piltilusa, noore olemusega ühes toas — — pidasin iseendaga wõitlust kui kangelane ja — ja wiimaks uinusin siiski.

Kui ärkasin, oli hele päew — kargasin üles. Minu esimene pilk kuulus woodile; see oli tühi — minu kaaslane oli juba läinud oma teenistusse. Tema asemel silman oma perenaint ja tahan walada oma wiha tema peale.

„Teie olete ju mul kena taim — —“

„Ärge ärrituge ühtigi“, wastab ta juurima hingerahuga. „Dlete ju üksi süüdi selles loos. See oli ju wastu meie kokkurääkimist — — pealegi, kui preili ei ütles midagi selle kohta, ei pruugi teil ka olla midagi selle wastu.“

„Noh, aga — —“

„Ah mis — ta lasseb teid, muuseas, terwitada.“

„Nii, mis ta siis ütles?“

„Teie olete korralik inimene, aga — —“

„Aga — —“

„Buru rumal!“ ütles ja tüüris suurepäraselt uksest wälja, jättes mind üksi selle tunnustusega.

„See on minu seisus, mu härrased.“ — —

Kaerdi. Sa proua Marby, kes studeeris suurilma daamiks, küsis lühidalt:

„Noh, ja?“

Doktor naeratas ja süütas uuesti sigari.

„Sest ajast peale ma ei maganud enam Kreuzbergis — — nii rumal ma siiski ei olnud.“

Pärlite laew.

Joseph Montagne kriminaal-seiklus romaani.

2

Jim oli südames weidi luuletaja. Nii on kõik merimehed. Tal oli oma ettekujutus ideaalsest tütarlapselt. Kuid tal oli olnud vähe aega lõbustamisega naistega. Üldse ta tundis end nende seltskonnas kohmetuna. Ta ei suutnud neist saada aru. Nad olid kui isufad kujutised tikitud waipadel — imestuswäärised, kuid mõõrad oma kunstipärasuse tõttu.

Sellepärast ta ei annud neiuale, keda äsja nägi waateaknas, erilist tähtsust. Ta astus üles madalast trepist ja awas kaupluse ukse, mis automaatselt pani helisema kella. Ta pooleldi lootis leida eest mõnda ostjat, samuti pidi seal olema R. Whiting, omanik. Kuid ainukene inimhing, keda ta nägi kaupluses oli neiu, kes talle mööblite wahelt tuli wastu.

Jim nägi, et ta kandis ookeanifiniist kleiti, mis oli karneeritud heledama finisega. Nähes Jimi, kes hetkeks oli kaotanud kõnelemiswõime ja seisis kohmetult, müts peos, ilmus neiu näole küsimine.

„Kas mr. Whiting on siin?“ sai Jim wiimaks üle huulte. Midagi oli neius, mis pani ta südame kiiremalt tujukama. Jim isegi ei saanud aru, kas oli ta ilus wõi mitte, tundis waid, et sellesse näkku oli lõpmatu armas waadata. Jim oli tulnud kauplusesse, et pärida teateid laewa üle, kuid neiu tegi ta segaseks. Sellepärast ta tahtiski kõnelda mehega.

„Siin pole mr. Whitingit,“ wastas neiu, kuna ta näo üle lendas tumie wari. „Mina olen antikwariaadi omanik. Te waatlesite laewa? Olete merimees, kas pole?“

„Jah, mina olen merimees,“ wastas Jim. „Wähemalt olin seda ja loodan selleks saada jällegi. On see laew müüa? Ma mõtlesin, kas ta kuulub siin kellelegi, wõi on ta pandud wälja ainult müügi otstarbel?“

„Mispärast te küsite?“ päris neiu.

„Ma pole ostja, kuigi tahaksin meelsasti seda olla, kui mul nimelt oleks wõimalust teda omandada ja koha, kuhu teda panna.“

Siis, alateadmuslikult tundes, et siin koputab juhus, lisas ta juure:

„Olen seda laewa näinud waremalt. Mitte

mudelit, waid laewa ennast. See oli Waikse ookeani ühel lõunapoolsel saarel.“

Neiu kahwatas. Summe ta põskedelt ja isegi huultilt kadus. Jim sirutas wälja käe, et toetada teda, kuid neiu nõjatas kõrgele tooliseenile. Hetkets ta hammustas alumist huult. Ta filmad udustusid.

„See oli minu isa laew,“ ütles ta. „Uskusin, et ta merel on hullunud. Jutustage mulle sellest, palun.“

Jim kõhles. Ta tundis, et oli tuletanud meele tragöödiat, et oli annud walusa hoobi neiu õrnale südamele.

„Palun,“ kordas neiu ja Jim sai aru, et see hääl wõis sundida teda tegema kõik, nii nüüd kui ka edaspidi. Tundis, et see oleks wiimane tütarlaps, keda ta wõiks haawata.

„Ma tean,“ ütles neiu. „Teie arwate, et ta peab olema surunud. Kuid ta ei ole. Olen selles weendunud. Teadsin, et ta on kadunud kuhugi, kuid ta pole surunud. Olete toonud mulle kõige paremaid uudiseid. Ja te jutustate mulle kõik, eks?“

Ta sulges kaupluse ukse ja lastis alla luugid. Raks õilampi hiina kuplitega walgustasid ruumi. Neiu juhtis Jimi kaupluse tagumisse ossa ja usutas käega mugawale leentoolile.

„Silmapiilgu pärast ma olen tagasi,“ ütles ta ja siirdus tagaukse poole. „Palun suitsetage, kui teile meeldib.“

Jimil puudus tahtmine suitsetamiseks. Talle tuli meelde ükspärasju laewa leiukohast. Tuli meelde luustik, mis lamas wäätaswude wahel, pealuu, mille alumised hambad kandsid kuldkroone ja mis oli purustatnd nüri tapariistaga. Kindlasti see pealuu kuulus walgele inimesele . . .

2. peatükk.

Seiklus.

Neiu tuli tagasi ühe kõhna, kõndise näoga isiku saatel. Wiimane näis olewat kaotanud kogu oma were ja ühes sellega ka inimisõbralikkuse, mis tas wanasti wõis leiduda. Ta naeratas Jimile ja paljastas sealjuures rea rehapulgataolisi hambaid. See oli naine, kes ilmselt tuletas meele hobust.

Käes oli tal kandid, millel leidusid küpsised, kookid, tassi ja teekann. Meil oli käes suhkrutoos. Sini imestas sarnane külalastus. Ta ei juutnud mõista, kuidas neiu nüüd, mil sai esimesi teateid võib olla juba aastate eest kadunud isa kohta, võis mõelda veel tee valmistamisele!

„Minu nimi on Katherine Whiting,“ lausus neiu. „Tahin ma esitada teile minu onutütar, Lynda Warneri, mister . . .“

„Lyman, Jim Lyman.“ Jim tõusis üles, ulatas daamidele käe. Siis istus ta uuesti ja watas teed. Põhja tänaw oma tööta töölistega näis olevat kaugel vähemalt tuhat miili. Siis algas ta oma jutustust.

„See juhtus minu wiimsel merireisil. Olen purjetanud mõlemil ookeanil. Atlandil ja Waiksel ookeanil. Wiimane meeldib mulle siiski rohkem. Sõitsin neljamastilisel „Whitewingil“, mis oli teel Tahiti saarele. Kuid me ei jõudnud sinna päralt. Paumotusist ida pool tabas meid torm. Esimast murdus laewa keskmaast, nagu oleks keegi hiiglane ta kirwega löönud läbi, siis rebis torm purjed, rikkus rooliseadelduse. Kolm meest üheteistkümnest said wigastusi, rääkimata kaptenist, kellel mahalangev ristmaast purustas pealuu! Laewa alumistes ruumides oli wiis jalga wett. Nurupumpade abil suutsin ta tühjendada, kuid wahepeal olime kõwasti kursist kaldunud kõrwale. Torm oli meid wiinud kaugemale lõunapoolse Pitcairn'ist ja Rapa'ist.

Ühel hommikul hakkas eemalt paistma sinetaw maariba. See oli alla tuule. Baromeeter oli tol korral väga tujukas ja näis nii, et iga minut võis puhkeda uus torm. Harilikul ajal me oleks lihtsalt möödunud sealt, kuid wajasime wärsket wett ja pidime täiendama lihatagawarast.

Wõtsime esimese ohwitseriga kumbki kaasa neli meest weenõudega, kuna wana ise oma seotud peaga jäi pardale. Maabusime õige ettevaatlikult; meie relwastus oli nõrk — püstolid olid ainult minul ja esimesel ohwitseril. Peale selle wõtsin kaasa weel kapteni püssi, millega kawatsemine lasta mõne metslooma. Minu paat liikus otsekui kaitsepaat natuke maad kaugemal, tagapool. See on harilik wiis saartel ja uskusime, saare elanikud meid nähes oleks arwanud, et oleme hästi relwastatud. Seadsin püssi nõnda, et ta raud rannale paistis selgesti silma.

Leidsime rannal mageda wee oja, mis oli uuesti alanud tee kaljude wahete. Samuti kaswas seal kookuspalm, mis warustasid meid toitwa ja maitswa

puuwiljaga. Polnud jälgegi näha pärismaalaste.

Õtjastades lasta mõnda metslooma wõi lindu, läksin kaugemale tihnikusse. Rohati see oli otse lähipääsmatu. Korraga nägin enda ees, roheliste wäätkaswude wahel, midagi läikawat. Mõtlesin esmalt selle olevat mõne pärismaalaste ebajumala kujutise, mis pärast liikusin edasi õige ettevaatlikult. Kartsin kohata metslasi.

Siis nägin, et see läikiw ese oli randa aetud laewa keulaehje.“

Jim peatas, et wäiksetes sõõmudes juua teed, mis waheajal juba hoopis oli jahtunud. Ta tahtis koguuda mõtteid, et oma jutustusest jätta wälja teatud üksikasju, mis kuulajate peale oleks wõinud mõjuda rufuwalt. Ja siiski ta ei teadnud, kas on õige talitada selliselt.

Neiu ja tema täditütar, kondine individuum, rippusid ta sõnade küljes üha kaswawa põnewusega.

„See oli hea laew,“ jätkas Jim. „Mastid olid läinud üle parda. Üks neist rippus reelingult maapinnani. Teised olid arwatawasti peidetud lopsakas rohus laewa külje all. Rõõhlemata ronisin murdunud masti pidi üles. Riipalju kui wõisin järeldada randauhutud laewa sifemusest, polnud seal ammu käinud ühegi inimese jalg. Nähtawasti oli saar inimitühi. Wastasel puhul pärismaalased oleksid ta rüüstanud ära, võib olla koguni põletanud maha.

Wäljas muutus ilm pimedamaks. Kuulsin puie-ladwus kohisewat tuult, mis järjest paisus tugewamaks. Pidin ruttama. Mäletan ainult, et ühest kajutist leidsin tühja linnu puuri ja riuli, mis oli täidetud raamatutega. Wiimased olid tolmunud ja hallitanud. Wõtsin neist ühe, mis mulle parajasti mahtus tasku. See oli „Gulliveri reisid“, nagu lugesin tule walgel.“

„Oh!“ hüüatas Katherine Whiting särwate filmadega. „Iga peab Swifti parimaks satüürrikaks. Ta alati kandis kaapas „Gulliveri“. Andsin talle selle raamatu. Ja kanaanialind . . . Waene Dick! Jätka, palun.“

„See on peaaegu kõik, mis Whiting, mis puutub saareesse. Ütleksin teile, et wäljas hakkas muutuma pimedaks. Laewalt anti märku tagasi pööramiseks. Mehed hüüdsid mind.“

Oli umbes keskõhtupoolik, kuid laewale jõudes tagasi oli pime nagu südäöl. Näis, kui oleks torm mällanud sõõris; waewalt olime pääsnud hurricani käest, kui ta tabas meid jälle. Raotasime rooli ja jäime lainte mängukanniks.

Meie ei näinud midagi. Ohus näis olevat wett just samapalju kui ookeanis. Polnud ei tae-
waft ega horisonti, kõikjal waid woolaw wesi ja
walge waht ning laew, mis keerles ja hüples
lainteharjal kuni wiimaks sattus korallineemele. Ta
lõhestati pilbasteks.

Siis, otsekui saatuse pilkena, waibus torm, lai-
ned jäid rahulikkumateks. Loojangu ajal taewas
oli pilwelage. See oli suurepärasem waatepilt,
mida olen näinud iial. Kuu tõusis warakult ja
walgustas meie kahte paati, mis liikusid lõuna-
läände.

Sel ööl me läksime lahku. Kaptin ja esimene
maat olid teises paadis. Riipalju kui teon, pole
neist pärast seda enam kuulnud. Meie paadis kaks
waest kuradit surid nälja ja janu kätte. Üks läks
soolase mereweie joomisest hulluks. Kuid lõpuks
meid päästis üks portugallaste laew ja wiis Pa-
namausse. Hukkunud skuuneri kaptin tegi wiimase
märkuse laewa logi raamatusse Delfiini saare juu-
res, nagu teda hakkasin nimetama. Ta märkis
üles ka saare asukohta, sest ühelgi merekaartil pole
teda ülewal. See on kõik."

Neiu pööras küsimalt Jimi poole.

"Ütle site, et hukkunud skuuneri kaptin märkis
üles selle saare asupaiga?"

"Jah, mis Whiting." "Arwan, et tal laewa
paberid olid kaajas, kui asusite paatidesse?"

"Jah. Nägin sissekannet logisje ja kirjutasin ta
sealt maha. Parjumuse järgi pidasin alati oma logi,
ükskõik kas teenisin esimesena või teisena ohwit-
serina. Rõnelesin kaptinile õhungalise paisatud
laewast, kuid ta ei annud sellele suurt tähtsust.
Meil oli omalgi sekkeldusi küllalt. Hiljem unustasin
kõik „Kuldsest Delfiinist," kuni täna nägin ta mudelit
teie waateaknal."

"See on ka päris loomulik. Kuid te saite teada
tema asupaiga?"

"Jah. Päewaraamat on minu wõerastemaja
toas, teiste asjade wahel."

"Ah!" tõusis neiu üles, kuna ta filmad löid
särama. „Mr. Lyman, teeksin teile ühe ettepaneku,
kui annaksite mulle teada „Kuldse Delfiini" asu-
paiga."

"Aga, mis Whiting, annan selle teile küsimata."

"Dobake," katkestas neiu. „Olen kindel, et mu
isa weel elab. Olen sõitnud merd temaga ja olin
tema alaline kaaslane, kuni „Kuldse Delfiini"
wiimse wäljasõiduni. Olid oma eripõhjused, miks
ta mind sellele teekonnale ei tahtnud wõtta kaasa.

Kuid tema surma puhul ma oleks tunnud seda,
mu süda oleks õelnud mulle . . . Ja nüüd tulite
teie, juhuseks, nagu arwate. Kuid mina ei usu
seda. See polnud juhus, et tungisite läbi õhungalise
„Kuldse Delfiini," jumal saatis teid minu juurde.
Olen merimehe tütar. Purjetan selle saare juurde
ja olen weendunud, et leian oma isa — elusalt.
Teie olete merimees, olete töötanud laewa ohwit-
serina ja otsite tööd. Annan teile teenistust, wastu-
taks saare asupaiga awaldamise eest. Weelgi enam
luban teile osa neist aaretest, mis on peidetud
„Kuldse Delfiini" pardale.

Naine peatus hetkeks ja ta kulmude wahel
ilmus sügaw korts.

"See asi ei puutu ainult minusse," jatkas ta,
„kuid üks kolmandik neist aaretest kuulub minule,
teine kolmandik isale. Luban teile üks kuuteist-
kümneandik kõigest sellest, mis awastame, lisaks mui-
dugi weel palj, mis saate kaptinina. Teie osa tuleb
umbkaudu wälja kuuskümne tuhat dollarit."

Jim hakkas kartma, et neiu on kaotanud mõis-
tuse, et kurwastus isa pärast on ajanud segi ta
meeled. Kuid pilt mis Warneri tõsisele näole
tõendus tale wastupidist.

"See lähets maksma hüigla summa," tähendas
Jim. Ja wõimalused leida teie isa on wäga . . ."

"Ma leian ta," katkestas neiu. „Ka wõin ma
ajada kofku tarwiliku hulga raha. Mulle pakutakse
selle antikwariaadi eest päris ilusaid summasid. See
wana mööbel on wäga kallihinnaline. Rogusin ta
isiklikult ja olen siit paljugi asju müünud ära hea
wahelafuga."

"Kuid ma ei wõi teilt wõtta raha paari näruse
numbri eest. Peaksin wihtama ennast kui teeksin
seda. Puht inimlikkuse . . ."

"Raha ei tähenda mulle midagi, wõrreldes isa
leidmisega. Olete ainuke, kes wõib mulle selle
juures olla abiks. Teie leidsite laewa ja nüüd
palun teid minuga sinna minna tagasi. Kuid ma
ei wõi wõtta wastu teie teateid, kui te pole nõus
minu ettepanekuga. Ometi ei taha teie rööwida
mult wõimalust leida isa?"

Jim sai aru, et ta oli aetud ummikusse.

"Eh! jutustaksite mulle lähemalt?" küsis ta.

"Meelsasti, kuid mitte praegu. „Kuldne Delfiin"
oli ehitatud eriotstarheks. Seal on weel kaks teist,
kes ühe kolmandikuga on osanikud — minu onu ja
tema poeg. Astun nendega ühendusse telefoni
teel. Täna öösel peame nõu selles asjas. Mõtlen,
seda wõib korraldada. Näeme kohe."

Neiu jookkis telefoni juurde, mis rippus kaupluse tånawapoolsel seinal. Zimi üllatas neiu ettemõtlikkus. Kui ta tõesti oli hullumeelne, siis pidi ta feda olema küll wäga iješugusel wiisil.

„Kas kapteni Whitingil,“ fofistatas Zim wanatüdrukule, „olid mõned alumised hambad kullast?“

„Ei, tal olid kõik hambad terwed,“ wastatas Lynda Warner. „Mis pärast te küsite?“

Katharine Whiting oli wahapeal saanud kätte ühenduse ja kõneles kellegiga.

„Leidfin luukere laewa kõrwal,“ ütles Zim. „Dõualuus nägin kuldhambaid. Kartsin, et see kuulus kapteni Whitingile. Ei julenud welda talle.“

„Poleks olnud wiga,“ wastatas wanatüdruk. „Siiski hindan teie ettemõtlikkust. Dletate kuritööd?“

Zim noogutas. Neiu oli lõpetanud kõneluse ja tuli laua juurde tagasi. Zim imestatas, kuidas Lynda Warner wõis aimata roima. Näiliselt ta aju ebaõnnestunud wälimuse peale waatamata juutis töötada hästi.

„Kad tulewad siia kella kaheljaks,“ teatas Katharine. „Mr. Lyman, te jääte õhtuõögiks meile. Ei tahaks teid kaotada filmist, tõepoolest!“

„Kuid . . .“ tahtis Zim jellele waielda wastu. Siin oli niipalju elegantfi, millega ta polnud harjunud. „Pean tooma päewaraamatu,“ jatkas ta siis, püüdes wõidelda kohmetuse wastu.

„Oh, sellega pole kiiret. Mul on teile esitada tuhat küsimust, jutustada teile nii palju. Palun, oodake siin weidi. Lynda, kas tuled kaasa minuga?“

Lynda pööras ukse peal ringi ja fofistatas:

„Ma ütlen talle!“

Küllap wiist luukerest, mõtles Zim. Ta pea oli weidi segane. Sündmused olid järgnenud liialt kiiresti, et neist täiel määral saada aru. Zim ei pidanud end tüübiks, kes ülepeataela wõis armuda. Teisest küljest tundis ta siis, et ta iialgi warem pole kohanud sellist wõluwat tüdrukut.

Zim oli sündinud heas majas ja saanud hea kaswatus. Kuid oma suurema hatiduse ta oli saanud kõrgeimas õppeasutuses — elukoolis. Palju aega tagasi wäikeses Maine'i külas ta oli näinud ja puutunud kofku farnaste asjadega, mis ümbritsesid Katherine'i ja tema täditüart.

Ka oma majas ta oli näinud antiiksemeid, haruldasi hõbe- ja kuldasju. Ta oli õppinud wiisakaid kombeid, kuid ajajooksul need olid läinud üle parda. Ta oli muutunud karmiks, nagu elugi, mis ümbritses teda.

Ta heitis pilgu oma riietus. Sinine ülifond

oli odawast materjalist; kaelaside, kingad, müts — ükski mees Zimi armates ei wõinud farnases riietuses naiste peale awaldada wähematki mõju. Kuid peagi pöördusid Zimi mõtted mujale. Suhus siis oli koputanud tema uksele ja seiklus oodanud nurga taga. Eõita Lynda merele omal laewal — miss Whiting oli ju lubanud ta panna kapteniiks — sõita koos neiega! Dtsida kadunud härra Whitingit ja mingisuguseid jalapärasteid warandusi — see kõlas uskumatu romantiliselt.

3. peatükk.

„Kuldse Delfiini“ omanikud.

See oli Lynda Warner, kes esimesena tuli kauplusesse tagasi ja Zimi juhtis üles teisele korrale. Ta pöörus tuppa, mis näiliselt oli seadeldud wõõraste jaoks. Zim pesi end siis, puhastas riideid ja läks siis alla tagasi, kus ootas õhtuõök.

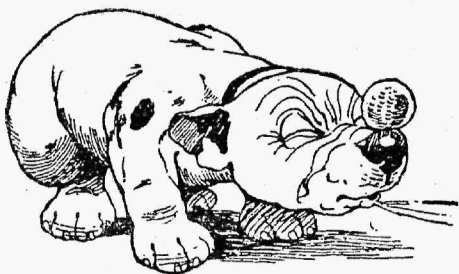
Pärast õhtuõöki jäid nad edasi sõõgituppa. Zimile pakuti hästilõhnawaid sigareid, milliseid ta suitsetas suure naudinguga. Mõnuledes muga was taas ta kuulas Katherine Whitingi jutustust oma ijust.

Avery Churchill Whiting, õshungliske aetud purjeka kadunud kapten, oli abiellunud wõrdlemisi hilja. Ta oli neljakümnene, kui fündis nende ainukene laps, Katherine. Ta ema suri warsti pärast feda ja tütre kaswamine jäi isa hoolde. Katherine oli sõitnud merd oma isaga, kuni wiimane leidis, et mereõdit ei kõlba enam temale. Kaubalaewadest eelistati igalpool aurikuid ja aurga ei suutnud kapten Whiting iialgi leppida. Sellepärast ta kolis fiseemaale, Forfielbi, kus pühendas end tütrele, ratsahobustele ja lillede kaswamisele.

Ta naise wend, Stephen Foster, oli see onu kes oma poja Newtoniga pidi tulema kella kaheljaks. Tal oli willa ja puuwilla tööstus ja Zim sai teada, et ilmaõõja ajal oli ta ajanud kofku wähemalt miljoniise waranduse. Newton Foster pidi aga olema noormees, kes õskas leida ja nautida igasuguseid lõbustusi. Eõnadeft ja toonist, kuidas Lynda Warner neist kõneles, wõis järeldada, et ta Forsteritele ei suhtunud üliõõbralikult. Zimile näis, et ka Katherine ei tunnud erilist huwi oma miljõnõrist onu ega selle poja wastu.

Tõhtsamaks teguriks oli, et Fosterid olid „Kuldse Delfiini“ ja finnapeidetud aarete õjanikud. Lyman tundis kergendust, et nõupidamisest wõtab õsa mees, filmapaistwate wõimetega ärialal, kes asjast wahenditult on huwitatud. (Jõrgneb.)

Pontsu seiklusi.

Meid on peremees ja perenaine ja siis veel imeline olend, beebiks nimetatud, kes on nii või teisiti isanda ja emanda kooselu põhjuseks. Viimast tõendada oleks siiski ilmne tüssamine, sest tõepoolest tülitsevad nad enamasti isekeskis ja peamiselt selle üle, kumb neist nende lõpliku lahutuse järgi saaks minu endale. Kuna nad aga selles punktis ei suuda kokkuleppele, püsib esialgselt meie kolmnurk endisena. Beebit me ei loe hulka. Selle võib hädakorral tädilegi üle anda. Eestkätt ta on aga veel siin ja närib kondikesi, mis mina mõnikord koju kannan; kuna mina kasutan selleest ta suhkrulutsu.

Mina olen loomulikult kõigisse abielu kolmnurga saladustesse pühendatud. Meie kolmnurk ei olegi kolmnurk, vaid viisnurk, kuigi kolm meie hulgast arvavad, et see on nelinurk. Oli see ju ometi hiljuti, kui tabasin isanda ühe daami selt-sist, kel oli armas, magus kutsuke kaasas. Kui

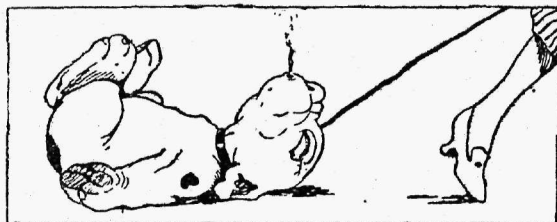

Kel oli armas, magus kutsuke kaasas.

ma kaks päeva hiljem oma uut sõpra, ma mõtlen kutsukest, jälle kohtasin ja talle kohusetruult kandu tõttasin, tabas mind emand teolt ja tiris mind vähe aega nõõripidi.

Kui ma siis sealjuures selili kukkusin, märkasin ma mürgiseid pilke, mis emand saatis minu sõbra daamile järgi. Kätemaksuks läksime härra Arturi poole. Sel on alati rumalaid võtteid va-

ruks. Ja tal on õige totter koer. Sellega ma pean seni mängima, kuni ta jagab perenaisele gümnastika õpetust. Seekord pani ta mulle mandoriini koonule ja ma pidin sellega mitu

Kui ma siis sealjuures selili kukkusin . . .

minutit jahtima, kuna Nuki, see vooruslik tolv, pealt vahtis. Meelsamini oleksin talle seemned näkku sülitanud.

Isand läheb liig julgeks. Eile tuli preili Margot „Fifiga“ ateljeesse. Daam on nähtavasti isandaga juba väga sügavas intiimsuses, ja ma arvasin et minagi ei riskeeri palju kui väikesele kutsukesele pisut läheneda. Aga mind võeti ilusasti vastu. „Minu härra“, urises ta, „palun, ärge mõistke süütut flirti valesti. Tunnen, et olen ema ja kui ma nüüd teiega sõbrustan, rohkem, kui see mul on harilikult viisiks, siis teen seda ainult oma perenaise meeleheaks. Ta on ju üksildane olend maailmas, mille tõttu tal teie leivavanemale nähtavasti mõndagi üle jääb.

Seepeale kuivatasin selle üksiku daami kingi kaminavõrel ja loodan, et neid lähema kolme päeva kestel ei tarvitata. Kuidas nad äkki mulle pihku juhtusid, seda ma parem ei ilmuta, sest on vaikimise kohustusi, mida ei või murda. Meeldi oleksin seda väiksele Fifile seletanud, — aga see ju tunneb end just niisugustel hetkedel emana. Võib olla oleks ta siis vähemaltki võrrelnudki mind selle tolvniga, kes ta niisugusse tarviduskõlbmatusse ema seisukorda on saatnud.

Saatsime hiljem üksiku daami koju, ja et sain niisuguse „inimese ilmaga“ nohu, on endas mõistetav. Emand laskis mind õhtul higistada ja andis mulle kummeliteed. Olen üldse rohkem tema kui härra Arturi poolt, kes võib ju olla on tubli gümnastik, aga muidu on parandamata tola.

Lõpuks tore päev Arturi juures. Nuki la-

mab loomakliinikus. Olin ükski. Emandal oli rutt ja nii siis paiskasin kiirelt härra Arturi söepüti ümber ja pistsin kõik mandariinid nahka, mis leidsin. Meie lahkumisel oli härra Artur

Pistsin kõik mandariinid nahka.

õnneks nii suures õndsuses, et ta seda „kingitust“ ei märganud, Kui tõi selle Nuki sööks ja härra Artur omale parem kauni, väikse ja eelarvamisteta õrnematliiki kutsukese hangiks!

Täna tegi mulle miitsuke silmi. Ta on väike loomake, hästi kasvatatud, ja tal on toredad ja-

lad. Igatahes tõi küsimus! Heitsin talle pilgu, mille olin isandalt õppinud. Ta pilgutab üliarmsalt vastu. Niisugused kassid juba mõistavad...

Nuki on koerataevas. Härra Artur oli lõpmata kurb, ja me jäime kuni kella seitsmeni tema juure. Tutvusin Nuki järeltulijaga, kes küll pole soovitud liigist, aga on ometi tubli poiss. Ta nimi on Sagripea ja ma pean tunnistama, et ta teeb vahvaid tükkel! Ta on provintsist ja on veetnud oma noorpõlve puuris. Vaatlen teda istuvana kannude, pudelite, taldrekute ja suupistete keskel ja mõtlen kadestamata: Selles on midagi ehtsat, sellest veel tuleb midagi!

Koduteel oleksin teinud peaaegu rumalust. Seal veereb kübar, mille järel kihutavad kaks kolleegi, kellega minagi liitusin. Kui saime tekli kätte, märkasid jahmatades, et see oli Tifi kübaraga, millel oli väga kange isanda lõhn man. Nähtavasti oli see oma üksikut daami saatmas. Toibusin aga kohe ja ei teinud tast väljagi: Jooksin emanda juure ja vestlesin temaga, nii et ta isandat ei märganud. Et ma ka ematunnetega daamile ei vaadanud, on väljaspool küsimust. Niisugustega ei ole ju midagi peale hakata.

Tarf taewapöeg.

3. Doroshewitsch.

Taewapöeg, Fan-Tsin-Tsan, keda ajaloolased „rahwa iaks“ nimetasid, oli hoolikas rahwa walitseja.

Kui kuulbus, et kusagil abikuningas rahwast rõhurat, kutsus ta kohe abikuninga enese juure ja sõnas timukatele:

Tehke see tubli poiss peajagu lühemaks. Loodan, et teda teises ilmas peatagi, üksi tema kelmuste pärast tuntakse.

Sõilikult luges ta kõik abikuningate ettekanded läbi. Neis ülistati Hiinamaa õnnelikku seisukorda, mida ka ajalugu ei mäleta — päikene paistwat ülikorralikult, wihm tulla ikka õigel ajal, nii et elanikud ei teada, mida nad riisiga peawad tegema.

Taewapöeg mõtles: aga kas nad ei waleta? Siis tuli talle pähe järgmine mõte:

Teatud päewaks andis ta ministritele, nõunikudele, ja õuelistele käsu paleesse ilmuda, istus siis ise aujärjele ja kuulutas:

Abikuningad kirjutawad Hiina õnnelikust seisukorrast, nii et hiinlased isegi ei teadwat, mis riisiga peale hakata. Oma rahwa eest hoolitsedes, oleme otsustanud: selle üle mõelda, jumalaid paluda ja esivanemait küsida, mida teha tarwitamata riisiga. Selleks lähme oma palee sisetesse ruumidesse palwele, järelmõtlemistele ja esivanematega läbirääkimistele. Aga et meie esivanemaid — jumalatele kiitus — mitte wähe pole, oleme ettearwanud selleks mitte wähem kui kolm kuud aega wõtta, et nende, kõikidega läbirääkimisi pidada. Nii siis — keelame meie, et ükski meid kolme kuu jooksul tülitada ei tohi, samuti ka paleesse ilmuda, olgu see kes tahes. Kolmeks kuuks jääme siia kõikide eest warjule, et taewaga läbi käia.

Ministrid, nõunikud ja õuelised kiitsid taewapöega tarkust ja lätsid kõik rõõmsasti minema.

Taewapöeg kutsus siis mõned ustawad teenrid,

riietas end ja neid kerjuse kaltsudesse, et salaja mööda Hiinamaad rändama minna ja teada saada, kas abikuningad oma ettekannetes ka õigust räägimad ja kas rahwas tõesti nii õnnelikus seisukorras on.

Taewapoja teekond läks esialgu Pe—Tsi—Le maakonda. Sinna jõudes läks taewapoeg oma kaaslasega ühe maja juure ja küsis:

— Teie heategemate esiwanemate nimel, kes enne maale eeskujuks, nüüd aga taewatalkutajaks on, andke õnnetuile nälgastele üks peotäis riisi!

Ta aeti minema.

Taewapoeg läks oma kaaslasega teise maja juure.

Seal õeldi tema palwele:

— Pole ilus möödra häda naerda.

Ja nad aeti jälle minema.

Kui nad kolmandast majast peotäit riisi palusid, hakkas pererahwas nutma.

Kui neljandama maja peremees sõna „riis“ kuulis, tõstis ta pea ja küsis:

— Mis asi see on? Mandariin wõi metsloom?

Taewapoeg naeratas ja ütles:

— Pe—Tsi—Le abikuningas kirjutas õieti. Tõesti, kui ühetele elanikkudele riisi anda, ei teaks nad jellelgi midagi teha; nad pole wist weel eluilmast riisi näinud!

Hiinlaste kõhud olid tühjad, kuid sellewastu templid täis.

Kõigis templites oli palwetajaid karja wiisil. Kõik lordasid üht ja sama palwet:

— Pühad esiwanemad, paluge taewast, et see meie targa, hea ja hoolika taewapoja Jan—Tsin—Tjan'ile ülihääd mõtled annaks ning laseks meie abikuninga Tuu—Ja—D'i pea otsast ära rebida. Sest sellast riisijat pole weel ilmas nähtud.

Nii palwetasid inimesed igas templis. — Kord läks taewapoeg juba warasel hominikul templisse ja nägi seal üht wanameest, kes eriti agarasti palwetas:

— Meie pühad esiwanemad, andke meie heale taewapojale Jan—Tsin—Tjanile mõtet, et ta Tun—Ja—D't meie abikuningaks jätaks paljudeks, paljudeks aastateks. Ja saatku taewas Tun—Ja—D eluaastaid sügawa wanaduseni, ja andku talle siis jälle elu otsast alata.

Taewapoja imestusel polnud piiri. Ta küsis:

— Ütle, aus wanake, kas Tun—Ja—D sulle midagi head on teinud, et sa nii tema eest palwetad?

Wanamees naeratas.

— Pole weel selle inimese ema sündinud, kellele Tun—Ja—D midagi head oleks teind. On näha et sa siit poolt ei ole ega sa midu nii rumalalt küsits.

Miks sina siis tema eest palwetad, kui kõik maakond palub, et taewapoeg Tun—Ja—D pea, nii ruttu kui võimalik, laseks ära rebida?

— See on sellepärast — kostis wanamees — nad on noored ja rumalad ega tunne ilma.

Meie külwame piiraid riisi asemel ja lõikame häda. Omas rumaluses palub rahwas, et taewapoeg Tun—Ja—D pea jälle maha lõöks. M:na aga olen wana ja kardan et taewas nende palwet kuulab. Raiutaks Tun—Ja—D'i pea maha, saadetakse meie uus. Aga mis siis, kui uus weel hullem? Kuigi see on selge, et Tun—Ja—D't keegi jõledam pole, — aga uskuda ei tea siiski. Ei, las' tema juba jääb.

Piinlik oli taewapojal sellast lugu kuulata. Tema polnud enam sugugi himu teistesse maakondadesse rändama minna, waid pöördus otse Pekingisse tagasi.

Ta kutsus ministrid, nõunikud ning õuelised kofku ja sõnas:

— Lääbirääkimised meie esiwanematega jõudsid rutem lõpule, kui arwastime, sest nende nõuanded olid lühidad ning kõik soowitasid ühel häälel: edaspidi, kuigi abikuningatest midagi kuulda on, mis meigi kõrwadesse ulatamad, jääwad nad siiski muutmatus oma kohale. See olgu nõnda!

Ja kõik kiitsid taewapoja tarkust.

„ILO“ Nr. 1 (4)

Jlms meeldiva seltskonna ajakirjana.

Seekord eriti huvitav ja hulkasid kõitev sisu. Kuulsad autorid. Sisukad artiklid armuelust, ilusaist naistest jne. Põnevad jutud, lõbusad vested. Huvitav reisukiri Indiast, ja veel —

Suur iludusvõistlus ilusaima eesti naise nimele.

Hind nüüdsest peale püsival ainult **40 s.** Aasta tellimine **480 s.**

Kõigile senistele tellijatele, kes rohkem maksnud, arvatakse aeg edasi.

Rutake tellimistega!